

Vzpomínky na konec války

Jan Růžička (Německo)

Erinnerungen an das Kriegesende

Protože Spojenci věděli o existenci koncentračního tábora Terezín, nikdy Terezín a okolí nebombardovali.

V roce 1942, když mi bylo šest let, jsme s babičkou byli po krátkém pobytu v táboře nedaleko Breslau (Wroclaw) umístěni do Terezína. Já jsem se dostal mezi samé české děti, což mělo za následek, že jsem v krátké době zapomněl německy a mluvil jenom česky.

Začátkem června 1945 jsem byl Přemyslem Pittrem spolu s ostatními dětmi vyzvednut z koncentračního tábora Terezín a umístěn do zámku Kamenice, později přeložen do zámku Olešovice mezi československé děti, kde jsem začal chodit do české školy. V Terezíně byly školy zakázané, učitelé z řad vězňů nás přesto velmi intenzivně učili, což bylo nebezpečné, ale přesto dobře organizované. Strávil jsem v první třídě pouze tři týdny a první ročník jsem ukončil ve třetí třídě.

Odjezd nebyl jednoduchý. V Terezíně vládl tyfus a výjezd byl uzavřen. Přemysl Pitter nás naložil na nákladní auto a na výjezdu z města nás nechtěli pustit ven, půjčil si telefon a po ukončení rozhovoru ho předal policistovi, aby se domluvil s policejní ústřednou, zvednul závoru a odjeli jsme.

Začátkem srpna 1945 byly zahraniční terezínské děti od židovských organizací pozvány do Anglie. Já jsem odmítl jet, protože jsem počítal s tím, že mne teta Irma Klementová v Terezíně už adoptovala. Přemysl Pitter byl přesvědčen, že úcta před duší dítěte stojí před všemi národnostními přednostmi. Kromě toho se muselo vzít v úvahu, že jsem byl míšenec a jméno mé matky bylo známé, takže se muselo počítat s tím, že se přihlásí a vezme si mě zpět.

Byl jsem tedy dva dny před odletem dětí do Anglie, proti vůli pana G., který tyto odlety organizoval, ponechán v zámku Kamenice. Přemyslu Pittrovi a jeho spolupracovníkům se podařilo najít adresu tety Klementové. Jedna zkušená spolupracovnice Přemysla Pittra jí přinesla moje pozdravy, které ji velmi potěšily. Protože však teprve teď dostala zprávy o tom, že všichni její příbuzní přišli v plynových komorách o život, obávala se, že nebude schopna starat se o dítě. Já jsem ji pravidelně navštěvoval po celý zbytek jejího života.

V Olešovicích jsem byl ubytován s dětmi se stejnou minulostí a v příjemné prostředí. Po určité době jsem dostal zprávu, že v Argentině žije můj otec. Přemysl Pitter a jeho spolupracovníci však zjistili, že žije v poměrech, které mu neumožňují, aby se o mne řádně staral.

Když zámek Olešovice byl předán do jiné správy, byl jsem přeložen do Kamenice a když i Kamenice byla předána, byl jsem ubytován v ozdravovně Mýto u Rokycan. Zde jsem chodil dále do školy a na vlastní žádost na evangelické náboženství. Protože se můj otec už dlouho nehlásil, hledal Přemysl Pitter pro mne „spolehlivého“ otce. Z evangelických kruhů mu byl doporučen pan Jan Růžička. Tak jsem se dostal do mé dnešní rodiny.

Naše vztahy k Přemyslu Pittrovi tím zdaleka nekončily. O něco později se narodil Tomáš a já jsem se po několika letech oženil. Potom mě přes babičku Klementovou našla moje pravá sestra Hana, která žila v Izraeli. O rok později jsme ji v Izraeli navštívili. K další návštěvě už nedošlo, protože po šestidenní válce byly diplomatické styky s Izraelem přerušeny. Setkali jsme se potom jednou ve Vídni a další rok ve Švýcarsku v Sachseln u Sarnersee, kde jsme spolu strávili týden dovolené. Přemysl Pitter s tetou Olgou Fierzovou nás přišli navštívit. Přinesli dětem českou knížku s Ladovými obrázky a prožili jsme společně hezké odpoledne. V den odjezdu jsem si v nejbližším německém městě nechal na nádraží orazítkovat svoji volnou jízdenku. Na úředníkovu otázku kam jedeme, jsem odpověděl, že do Prahy, načež jsem se dozvěděl, že v noci Rusové obsadili Československo.

Hana se musela vrátit do Izraele a tak požádala svoji přítelkyni Trudi, aby nám pomohla se ubytovat. Sama se mnou jela do Bernu na Suchnut, kde jsme se dohodli, že když se rozhodneme jet do Izraele, stačí zavolat na Suchnut. Trudi nás seznámila s celou řadou přátel, kteří měli, jako Trudi sama, ve společnosti významné postavení a všichni nám radili, nezůstávat ve Švýcarsku. Ptal jsem se také Přemysla Pittra na jeho názor, zda máme jet do Izraele nebo zůstat ve Švýcarsku. Jeho názor byl, že se v tomto důležitém rozhodnutí musíme rozhodnout sami. A tak jsme se rozhodli pro Izrael.

Po příletu do Izraele jsme byli ubytováni na půl roku v Haifě v ubytovně (Ulpanu). Po tři roky jsme neplatili žádné daně, ani poplatky za jednu cestu do ciziny. Toho jsme využili a jeli do Evropy. První cesta vedla samozřejmě do Affoltern am Albis ve Švýcarsku, na setkání s Přemyslem Pittrem. Hledat jsme ho nemuseli: z jeho balkonu vlála československá vlajka.